

Prof. dr hab. med. Krzysztof Zieniewicz
Klinika Chirurgii Ogólnej, Transplantacyjnej i Wątroby
Warszawski Uniwersytet Medyczny
02-097 Warszawa, ul. Banacha 1A
tel. (22) 5992546, fax (22) 5991545
e-mail : krzysztof.zieniewicz@wum.edu.pl

Recenzja dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego

Dr n. med. Jacka Piątkowskiego

w związku z postępowaniem habilitacyjnym

Przedstawioną poniżej ocenę przeprowadzono na podstawie dostarczonych recenzentowi następujących materiałów: (1) osiągnięcia naukowego stanowiącego cykl czterech powiązanych tematycznie artykułów naukowych pt. *Techniki małoinwazyjne w chirurgii raka odbytnicy*, (2) autoreferatu, (3) wykazu opublikowanych przez habilitanta prac naukowych wraz z analizą bibliometryczną, (4) formalnych dokumentów – wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, danych wnioskodawcy dyplomu nadania stopnia doktora nauk medycznych, wykazu osiągnięć naukowych, oświadczeń współautorów publikacji oraz kopii dyplomów i zaświadczeń, (5) własnej wiedzy eksperckiej w zakresie tematyki badawczej ujętej w zestawieniu dorobku i osiągnięciach habilitanta.

Ocena formalna i uwagi formalne, co do prowadzonego postępowania

Otrzymane przeze mnie materiały zostały przygotowane zgodnie z wymogami formalnymi określonymi w Ustawie z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 poz. 574).

Ocena merytoryczna

Ocena osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe, dr n. med. Jacek Piątkowski przedstawił cykl czterech powiązanych tematycznie artykułów naukowych pt. *Techniki małoinwazyjne w chirurgii raka odbytnicy*. Dr Piątkowski jest w trzech pracach pierwszym autorem i korespondencyjnym. Współautorzy prac wyrazili zgodę na ich wykorzystanie do celów

postępowania habilitacyjnego oraz podpisali stosowne oświadczenia. Wszystkie prace powstały po uzyskaniu stopnia doktora nauk medycznych. Łączny *Impact Factor* osiągnięcia naukowego wynosi 10,002, a punktacja MNiSW - 334.

W skład cyklu publikacyjnego wchodzi następujące prace:

- **Piątkowski J**, Jackowski M, Szeliga J, Nowak M. Transanal total mesorectal excision (TATME) – preliminary findings. *Videosurgery and other Miniinvasive Techniques*. 2015, 10(3), 495-498. IF - 0.92; MNiSW - 14
- **Piątkowski J**, Jackowski M, Nowak M, Szeliga J. TaTME: 2 Years of Experience of a Single Center. *Surg Laparosc Endosc Percutan Tech*. 2019 Feb; 29(1):64-68. IF - 1.382; MNiSW – 40
- **Piątkowski J**, Jagielski M, Szeliga J, Nowak M, Jackowski M. Transanal total mesorectal excision (TaTME) in rectal cancer treatment within an expert center. *Sci Rep*. 2023, Oct 10; 13(1):17084. IF - 4.6; MNiSW – 140
- Jagielski M, **Piątkowski J**, Jarczyk G, Jackowski M. Transrectal endoscopic drainage with vacuum-assisted therapy in patients with anastomotic leaks following rectal cancer resection. *Surg Endosc*. 2022, Feb; 36(2):959-967. IF - 3.1; MNiSW - 140

Zainteresowania naukowe dr n.med. Jacka Piątkowskiego koncentrują się wokół metod leczenia nowotworów, zwłaszcza raka odbytnicy, który obecnie jest jednym z częściej diagnozowanych nowotworów złośliwych w Polsce. Ponadto, według rejestrów krajowych i międzynarodowych, charakteryzuje się stale rosnącą zachorowalnością.

W ostatnich latach na całym świecie obserwujemy zmianę postępowania terapeutycznego u chorych z rakiem odbytnicy. Dotyczy to zarówno całokształtu leczenia onkologicznego, jak i leczenia chirurgicznego. Resekcja chirurgiczna bardzo często w połączeniu z przedoperacyjną radioterapią lub radiochemioterapią jest obecnie rekomendowanym postępowaniem terapeutycznym u chorych z rakiem odbytnicy. Pomimo, że skojarzone leczenie multidyscyplinarne chorych na raka odbytnicy poprawia wyniki odległego przeżycia, to nadal złotym standardem leczenia miejscowo zaawansowanego raka odbytnicy jest radykalna resekcja chirurgiczna z całkowitym wycięciem mezorektum (*total mesorectal excision* - TME), wprowadzona do praktyki klinicznej przez Billa Healda w 1989 r. Niezależnie od techniki operacyjnej TME ma na celu ograniczenie liczby nawrotów miejscowych, a tym samym wzrost przeżywalności w tej grupie chorych i jest ważnym czynnikiem prognostycznym.

Całkowite wycięcie mezorektum (TME), czyli szerokie wycięcie pod kontrolą wzroku tkanki okołoodbytniczej wraz z węzłami okołoodbytniczymi i ewentualnym naciekiem guza wzdłuż płaszczyzny znajdującej się pomiędzy blaszką ścienną, a blaszką trzewną powięzi miednicy, aż do poziomu mięśni dna miednicy, zmniejsza ryzyko nawrotów miejscowych do około 10%. Dodatkowo zastosowanie radioterapii lub radiochemioterapii przedoperacyjnej zmniejsza ryzyko wznowy miejscowej raka odbytnicy o kolejne 5%.

Zabieg operacyjny u chorych z rakiem odbytnicy jest trudny technicznie i w dalszym ciągu pozostaje wyzwaniem nawet w centrach eksperckich, co wynika z warunków anatomicznych. Udowodniono, że największy wpływ na odsetek nawrotów miejscowych ma jakość i radykalność wycięcia mezorektum. Istotne jest uzyskanie wolnych od komórek nowotworowych marginesów radialnego i dystalnego.

W ostatnich latach obserwujemy rozwój małoinwazyjnych technik leczenia w chirurgii jamy brzusznej. W porównaniu z konwencjonalnym leczeniem chirurgicznym skraca się czas hospitalizacji i poprawiają wyniki leczenia]. Rozwój technik małoinwazyjnych obserwowany jest również w chirurgii onkologicznej. Całkowite wycięcie mezorektum (TME) z wykorzystaniem technik laparoskopowych (*laparoscopic total mesorectal excision* - LaTME) wiąże się z lepszą wizualizacją w obrębie jamy miednicy. Jednak LaTME w nowotworach zwłaszcza dolnego odcinka odbytnicy związane jest z istotnymi ograniczeniami technicznymi wynikającymi z wąskiej i głębokiej przestrzeni pola operacyjnego jaką stanowi miednica. Techniki małoinwazyjnego leczenia chirurgicznego w nowotworach dolnej części odbytnicy wymagają dalszych badań w celu oceny skuteczności i bezpieczeństwa takiego postępowania.

Dodatkowym czynnikiem, który należy brać pod uwagę w leczeniu chorych z rakiem odbytnicy jest jakość życia po operacji. Zwłaszcza w niskich guzach odbytnicy ważnym zagadnieniem pozostaje utrzymanie funkcji zwieraczy. Wydaje się, że wszystkie powyższe kryteria spełnia technika chirurgiczna określana jako przezodbytnicze całkowite wycięcie mezorektum (*transanal total mesorectal excision* - TaTME) opisane po raz pierwszy w 2010 r. TaTME polega na wykorzystaniu dwóch dostępów operacyjnych - brzuszego i przezodbytniczego - w trakcie resekcji niskich guzów odbytnicy, dzięki czemu możliwe jest zachowanie funkcji zwieraczy. Prace pochodzące z ośrodków eksperckich dowodzą skuteczności i bezpieczeństwa tej nowatorskiej techniki operacyjnej. Największą korzyścią dla pacjentów jest

zachowanie ciągłości drogi pokarmowej i uniknięcie trwałego kalectwa w postaci definitywnej stomii.

W swoim osiągnięciu naukowym dr Jacek Piątkowski przekonująco wykazał, że:

- TaTME jest skuteczną i bezpieczną metodą małoinwazyjnego leczenia nowotworów środkowej i dolnej części odbytnicy zwłaszcza w ośrodku eksperckim;
- dzięki dokładniejszej wizualizacji pola operacyjnego z dostępu przezodbytniczego, TaTME pozwala na całkowite usunięcie mezorektum przy zachowaniu odpowiedniego marginesu okrężnego oraz marginesu proksymalnego i dystalnego,
- bezpośrednio przekłada się to na dobre wyniki onkologiczne w obserwacji krótkoterminowej.
- w obserwacji długoterminowej nie obserwuje się zwiększenia odsetka nawrotów miejscowych, a jakość życia po zabiegu dzięki zachowanej funkcji zwieraczy jest bardzo dobra
- wobec braku jasnych wytycznych postępowania w przypadkach nieszczelności zespolenia jelitowego w chirurgii kolorektalnej, przy starannym doborze chorych, endoterapia może być odpowiednią opcją terapeutyczną w leczeniu przetok zespożeń, co pozwala na uniknięcie dalszych radykalnych interwencji chirurgicznych.

Podsumowując ocenę osiągnięcia naukowego p. dr med. Jacka Piątkowskiego, uważam, że przedstawiony cykl publikacji wnosi bardzo cenną, innowacyjną wiedzę, dotyczącą wskazań i wyników wielodyscyplinarnego leczenia chorych z rakiem odbytnicy przy zastosowaniu technik minimalnie inwazyjnych. Stanowi to samodzielne osiągnięcie habilitacyjne w rozumieniu ustawowym.

Tym samym wyniki i wnioski z cyklu publikacji pt. *Techniki małoinwazyjne w chirurgii raka odbytnicy* p. dr n. med. Jacka Piątkowskiego powinny wpisać się w zdecydowanie szerszą debatę nad optymalizacją postępowania chirurgicznego i onkologicznego w tej szczególnej grupie chorych.

Ocena aktywności naukowej

Analiza bibliometryczna

Według analizy bibliometrycznej znajdującej się w dokumentacji postępowania

habilitacyjnego, p. dr n.med. Jacek Piątkowski jest autorem lub współautorem wielu oryginalnych publikacji naukowych, prac poglądowych i listów do redakcji.

- sumaryczny *Impact Factor* wynosi 54,449 a liczba punktów MNiSW – 1695.
- liczba cytowań wynosi 67 wg *Web of Science*; 72 wg *Scopus*
- indeks Hirscha wynosi 5 wg *Web of Science*; 6 wg *Scopus*.

Zdecydowana większość dorobku naukowego habilitanta dotyczy chirurgii małoinwazyjnej, zwłaszcza w leczeniu chorych z nowotworami jelita grubego. Obok tej wiodącej tematyki dr med. Jacek Piątkowski opublikował wiele bardzo wartościowych prac w obszarze zastosowania metod minimalnie inwazyjnych w leczeniu chorych z patologiami przewodu pokarmowego, dróg żółciowych i trzustki.

- prace opisujące zastosowanie laparoskopii w leczeniu przepuklin pachwinowych, przepuklin rozworu przełykowego, guzów nadnerczy, patologii pęcherzyka żółciowego, nowotworów przewodu pokarmowego czy też diagnostyce urazów jamy brzusznej
- prace o tematyce endoskopowego leczenia patologii dróg żółciowych i chorób trzustki ze szczególnym uwzględnieniem leczenia ostrego zapalenia trzustki i jego powikłań
- pionierskie publikacje na temat pozaanatomicznego drenażu przezściennego dróg żółciowych z zastosowaniem endoskopowej ultrasonografii
- publikacje dotyczące przezskórnej endoskopowej nekrozektomii u chorych z martwicą trzustki, u których drenaż endoskopowy z dostępu przezściennego jest nieefektywny
- pojedyncze prace na temat leczenia chorych z ostrym niedokrwieniem jelit, diagnostyki przewlekłego wgłobienia jelita, leczenia dysfagii u chorego po powikłaniu laparoskopowej operacji przepukliny rozworu przełykowego, czy też leczenie pacjenta z zespołem Boerhaave.

Habilitant przedstawiał również referaty i doniesienia zjazdowe na wielu prestiżowych kongresach i konferencjach w Polsce i za granicą, by wymienić liczne udziały w Kongresach Towarzystwa Chirurgów Polskich, corocznych Ogólnopolskich Sympozjach „Postępy Chirurgii Kolorektalnej”, cyklicznych Zjazdach Sekcji Wideochirurgii Towarzystwa Chirurgów Polskich, spotkaniach Polskiego Klubu Przepuklinowego, 48th World Congress of Surgery, czy Symposium Deutsche Gesellschaft für Chirurgie.

Uważam, że sumaryczne indeksy bibliometryczne habilitanta należy uznać za wykładnik dorobku naukowego, który bez najmniejszych wątpliwości pozwala na ubieganie się o stopień doktora habilitowanego nauk medycznych.

Analiza piśmiennictwa autorstwa p. dr Piątkowskiego dowodzi jego zainteresowań oraz aktywnego udziału w realizacji wielu badań naukowych, które w większości dotyczyły problematyki ogólnochirurgicznej. Czynnikiem uczestniczył również jako badacz w wielośrodkowych międzynarodowych i krajowych badaniach klinicznych:

- "Long-Term Outcomes of Endoscopic Drainage Modalities in Patients with Pancreatic Fluid Collections Following Acute Pancreatitis" we współpracy z Gastroenterology Division, The Center of Therapeutic Endoscopy and Endoscopic Oncology, St. Michael's Hospital, University of Toronto,
- Grant MINIATURA 7: "Ocena wpływu cholestazy na profil biologicznie aktywnych lipidów we krwi" (Nr UMB: B.NCN.23.008/ Nr rej.: 2023/07/X/NZ5/00371) we współpracy z Kliniką Gastroenterologii i Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku
- "EndoUS-guided Hartmann Reversal Procedure (EndoHARP)" rejestracja w Clinicaltrials.gov NCT06061432 we współpracy z Kliniką Chirurgii Ogólnej i Kolorektalnej, Uniwersytetu Medycznego w Łodzi oraz Oddziałem Chirurgii Ogólnej, Szpitala Specjalistycznego w Brzezinach.
- "The Role of Double Pigtail Plastic Stents During Endoscopic Transmural Drainage of Pancreatic Fluid Collections." rejestracja w Clinicaltrials.gov NCT06134024

.....

Nietrudno dostrzec, że dorobek naukowy kandydata jest wielowątkowy, lecz dominują w nim prace kliniczne i doświadczalne obejmujące najszerzej pojęte problemy leczenia chorych z nowotworami przewodu pokarmowego.

Podsumowując, dotychczasowa działalność naukowa p. dr Jacka Piątkowskiego spełnia wymagania dorobku habilitacyjnego i rokuje, moim zdaniem, niezwykle pomyślnie co do dalszego rozwoju naukowego.

Ocena dorobku zawodowego, dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego oraz współpracy naukowej

Dr med. Jacek Piątkowski dyplom lekarza uzyskał w 1989 roku, po ukończeniu

studiów na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.

Już od pierwszych lat studiów rozwijał swoje zainteresowania chirurgią ogólną. Jako student aktywnie uczestniczył w chirurgicznym kole naukowym przy Klinice Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Gastroenterologicznej kierowanej przez prof. Romana Górala, pod skrzydłami opiekuna naukowego koła, wybitnego chirurga - dr n. med. Michała Drewsa. Brał m.in. udział ostrych dyżurach chirurgicznych, gdzie zdobywał pierwsze doświadczenia zawodowe oraz umiejętności praktyczne.

Po stażu podyplomowym w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. L. Rydygiera w Toruniu, rozpoczął pracę w Oddziale Klinicznym Chirurgii, przekształconym w 1990 roku w Klinikę Chirurgii Ogólnej, Gastroenterologicznej i Onkologicznej Akademii Medycznej w Bydgoszczy (od roku 2004 Collegium Medicum Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu), gdzie pracuje po dziś dzień.

W 1992 roku uzyskał specjalizację I stopnia, a w 1996 roku - z wyróżnieniem specjalizację II stopnia w dziedzinie chirurgii ogólnej.

W 2006 Rada Wydziału Lekarskiego Collegium Medicum w Bydgoszczy, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, nadała mu stopień doktora nauk medycznych na podstawie rozprawy: „Ocena ukrwienia jąder po operacjach przepuklin pachwinowych”, promotor: prof. dr hab. Waldemar Jędrzejczyk.

Kandydat konsekwentnie dbał o swój rozwój naukowy i zawodowy, czego dowodem są liczne szkolenia, staże i kursy w renomowanych europejskich i światowych ośrodkach chirurgicznych. Warte podkreślenia są staże kliniczne oraz kursy w znakomitych klinikach chirurgicznych Uniwersytetu w Getyndze (pod kierunkiem prof. H-F Weisera i prof. G Lepsiena), Uniwersytetu w Monachium (prof. JR Siewert), European Institute of Telesurgery IRCAD w Strasbourgu (prof. J Marescaux), Ecole Europeen de Chirurgie w Paryżu (prof. B Gayet).

Nabyte umiejętności zaowocowały szczególnym zainteresowaniem habilitanta problematyką leczenia chorób (głównie nowotworów) jelita grubego i odbytnicy.

Pozwoliło to dr Piątkowskiemu jako pierwszemu w Polsce, wykonać w 2015 roku operację przezodbytniczego całkowitego wycięcia mezorektum (Transanal Total Mesorectal Excision – TaTME) w raku odbytnicy.

Istotną rolę w kształtowaniu doskonałości zawodowej kandydata w zakresie chirurgii małoinwazyjnej odegrały szkolenia w wiodących centrach w Barcelonie (prof.

A Lacy), Rotterdamie, Cincinnati, Istambule czy ostatnio w 2023 r. Lyonie – w zakresie chirurgii robotowej.

W 2023 roku po zdaniu egzaminów teoretycznych i praktycznych uzyskał certyfikat potwierdzający możliwość wykonywania operacji z wykorzystaniem systemu robotowego Da Vinci. Nabyte doświadczenie w operacjach raka odbytnicy sprawiły, że w listopadzie 2023 roku wykonał pierwszą w Polsce robotową operację TaTME.

Dr Jacek Piątkowski jest od 1992 r. członkiem Towarzystwo Chirurgów Polskich – Sekcji Chirurgii Kolorektalnej oraz Sekcji Wideochirurgii. Obecnie jest w Zarządzie Oddziału Bydgosko-Toruńskiego TChP i Głównej Komisji Rewizyjnej TChP. Należy również do European Association for Endoscopic Surgery (EAES) – od 2002 r.

Osiągnięcia dydaktyczne dr Jacka Piątkowskiego są warte podkreślenia. Od 10 lat, jako chirurg zatrudniony na etacie akademickim, prowadzi zajęcia z chirurgii dla studentów polsko- i angielskojęzycznych Collegium Medicum Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

W obszarze szkolenia podyplomowego, z pasją prowadzi liczne kursy z podstaw chirurgii laparoskopowej oraz zaawansowanej laparoskopii kolorektalnej. Jako wybitny ekspert, organizuje i prowadzi ogólnopolskie szkolenia w ramach przedsięwzięć edukacyjnych Sekcji Wideochirurgii Towarzystwa Chirurgów Polskich (STEP – we współpracy z firmą Johnson&Johnson oraz LapCo Polska - we współpracy z firmą Medtronic).

Ważnym i wartym podkreślenia elementem działalności międzynarodowej habilitanta było uczestnictwo w październiku 2014 roku w misji medycznej, w ramach projektu "Lekarze specjaliści dla Czadu", podczas której wraz z zespołem operował charytatywnie pacjentów. w szpitalu w Dono Manga - ponad 50 operacji. w okresie 2 tygodni.

Wszystkie powyższe dane wpływają na moją bardzo pozytywną ocenę dotychczasowego dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego habilitanta. Świadczą również o jego dużym doświadczeniu zawodowym, jak i łatwości nawiązywania współpracy nie tylko na niwie naukowej.

Wniosek końcowy

Dr n. med. Jacek Piątkowski jest w pełni ukształtowanym, dojrzałym naukowcem, obdarzonym umiejętnością efektywnej pracy w wielospecjalistycznych

zespołach klinicznych, a także posiadającym zdolność przekazywania swej wiedzy. Bliska jest mu również umiejętność stawiania tez naukowych, projektowania badań i ich skutecznej realizacji. Przedstawione przez dr Jacka Piątkowskiego osiągnięcia naukowe stanowi naturalną konsekwencję rozwoju jego medycznych zainteresowań i łączy się ściśle z wieloletnią działalnością kliniczną.

Biorąc pod uwagę moją wysoce pozytywną ocenę: osiągnięcia naukowego, całokształtu dotychczasowej aktywności naukowej, a także innych elementów działalności habilitanta, uważam, że osiągnięcia p. dr n. med. Jacka Piątkowskiego spełniają kryteria określone w art. 219 ust.1 pkt 2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 poz.574).

Wnoszę zatem do Przewodniczącej Komisji Habilitacyjnej – Pani Prof. dr hab. Jadwigi Turło, o dalsze procedowanie w tym postępowaniu habilitacyjnym.

Prof. dr hab. med.
Krzysztof ZIENIEWICZ
specjalista chirurgii ogólnej
i transplantologii klinicznej
Krzysztof Zieniewicz

Warszawa, 24 września 2024 r.